

Hogy jelen soraimat örvendetes hirrel zárjam be, nem mulaszthatom el felemlíteni, hogy csemetekertjeinkben a mintegy 6 holdas őszi makkvetés 30 *cm*-es sorokban, igen szépen sikerült, s a méltó számban rendelkezésre álló csemeték a többször említett kapáló ekével való kapálás folytán, nem remélt fejlettséget mutatnak.

A Tekintetes Szerkesztőségnek alázatos szolgálja

Vadas Jenő.

V a d á s z a t i t á r c z a .

A gödöllői uradalomban évenként tartatni szokott körvadászatok, egyikén a télen magam is részt vevém egy érdekes esetnek voltam szemtanuja, a melyet a vadászat különbeni eredményének talán unalmas részletezése helyett a következőkben közölni érdemesnek tartok.

A vadászat napjának reggelén a láthatárt meglehetősen sűrű köd borítá, addig is tehát míg az eloszlik, a gyülekező hely, a szent-királyi erdészi lak közelében fekvő fiatalosokban két hajtás rendeztetett nyulakra és fácánkakasokra. E hajtások egyikében a hajtók egy fogolymadarat konzolgotó ölyvet (*Falco palumbarius*) vertek fel, mely zsákmányával, egyenesen a lövővonal felé tartott, a hol is az egyik vadász által szárnyon lövetvén, a lövővonalon túl a cseprentésbe esett; ezalatt azonban ugyancsak e vadászra egy nyul is jött, mely hátsó részén megsebeztenvén ugyanazon cseprentésbe igyekezett menekülni, a hova az ölyv esett. A hajtásnak ezután nem sokára vége lett, s az illető vadász figyelmezteti az arra kijövő hajtókat, hogy melyik irányban keressék az általa elejtett ölyvet és nyulat. A hajtók ezekre csakhamar rá is akadtak, de minő csodálat lepett meg bennünket, a midőn a hajtók által a helyszínére hivattunk! A szárnyatört ölyv ugyanis elereszté az elragadott foglyot, s a helyett, hogy

menekülni igyekezett volna — ragadozó vad szenvedélyében saját önmagáról is megfeledkezve, — tört szárnyát a földön vonszolva, gyors ugrásokkal a menekülni igyekező nyulra vetette magát. A szegény tapsi füles, a nem gyanított meglepetés után, számtalan ellenségei közül a legkegyetlenebbik által látván magát megtámadva, megrémülve végső erejével igyekezett a sűrűségbe menekülni. Ez azonban nem ment oly könnyen, mert az ölyv éles karmaival erősen a nyul hátába csimpaszkodva sértetlen maradt fél szárnyának lebegése által igyekezett egyensúlyát a nyul hátán fentartani, e közben pedig hegyes csőrével erőteljes csapásokat mért sebesült áldozatának fejére. Az ölyv azonban csak egynehány pillanatig bírta magát előbb leírt helyzetében fentartani, minthogy részint a sebzett nyul félszeg ugrásai következtében, részint pedig azon körülménynél fogva, hogy e közben csak az egyik szárnyát használhatta, egyszerre csak egyensúlyt veszítve lefordult a nyul hátáról, s a nélkül, hogy áldozatát karmai közül kibocsátotta volna a földön vonszoltatta magát tovább. Ekkor ugyan azon vadász, a ki mindkettőjüknek vesztét okozta, megsajnálta a megkínzott nyulat s egy lövéssel véget vetett szenvedéseinek.

Az ölyv úgy látszik, hogy ezen lövéstől sértetlen maradt, mert a lövés után kibocsátotta a nyulat karmai közül, s csakhamar főtápaszkodva, bámulva maga körül nézett; s ezen körülmény arra enged következtetni, hogy vad szenvedélyében a közvetlen közelében történeteket eddig nem is vette észre. A hajtók e csodamadarat meg akarták fogni, az ölyv azonban ezt látva, a helyett, hogy menekülni igyekezett volna, védő állásba helyezkedett, sárga szemeit forgatva, csak a pillanatra látszott lesni, a melyben a pusztá kézzel feléje közeledő egyik hajtó utána fog nyulni; ez azonban az ölyv e kihívó magaviselete s különösen szemeinek nem épen barátság-

gos tekintetétől megfélemlítve, szándékáról csakhamar lemondott, a miért aztán a többi társától, nem épen hizelgő megjegyzéseket kellett zsebre raknia.

A leirt jelenet természetesen csak néhány perczig tartott, s mint hogy e közben a hajtás az egész vonalon befejeztetett, az ölyv az összesereglett s egymást biztató hajtók által legyőzetett s nagy diadallal a gyülekező helyre vitetett. E ritka jelenségnek okát igen nehéz másra magyarázni, mint az ezen ragadozó madárnál, általánosan ismert telhetetlen, vérengző természetre.

Hogy mily veszedelmes rabló, és hogy mily rettegés és halálfélelem szállja meg megjelenésekor házi szárnyasainkat, erről egy alkalommal magamnak is volt alkalmam meggyőződni. Egy alkalommal ugyanis, midőn a dévai erdőgondnoksághoz tartozó, a „Vlegyászhai és pojana reticzelii“ erdőben külső munkálatokkal lévén elfoglalva, a pojana-reticzelii erdőházban voltam elszalásolva, az ottani erdőőr neje nap nap mellett arról panaszkodott, hogy szárnyasait a „kánya“ ugyancsak tizedeli. Későbbben magam is meggyőződtem róla, hogy a szóban levő kincstári telepen, a mely minden oldalról nagy kiterjedésű erdőkkel van körülvéve — a ragadozó madarak, különösen pedig egy pár ölyv, mint mindennapi vendég, mily nagy pusztításokat visz véghez a házi szárnyasok között. Elhatároztam tehát, hogy munkaszüneteken e ragadozó madarakat figyelemmel fogom kíséreni, lestem is rájuk minden vasárnap a kertkerítés tövébe meghúzódva töltött fegyverrel, de kárba ment minden fáradságom; mert a mig én lesben állottam, addig a rablók más udvarok szárnyasai között ejtettek prédát; valószínűnek tartom, hogy észre vették szándékomat, s csak akkor jöttek az erdőőr udvarára, mikor nem lestem rájuk, ily módon tehát kifogtak rajtam. Kénytelen voltam tehát én is más cselhez folyamodni. Kinyitottam

ugyanis a tisztí szállószobának a kertre és az udvarra nyíló ablakait és a szobából lestem, s nem soká kellett várnom, mert ugy dél tájban, mintha csak a villám csapott volna a kertben levő tyukok és csirkék közé, vést jelző, kétségbeesett rikácsolással és sivitással igyekeztek a ház előtti tornác alá menekülni. Itt van tehát a jó madár! Pillanat alatt fölugrottam s az ablakhoz támasztott fegyveremet felkapva kinéztem az ablakon s csakugyan ott látom a tolvajt, a mint épen egy kikezdett szénaboglya tövében két, a földhöz lapult csirkére lecsapott. Ezeknek már nem volt annyi idejük, hogy a tornácig menekülhettek volna, a kikezdett szénaboglya tövében kerestek tehát menedéket. Lőni azonnal nem akartam, mert látni kívántam a tovább történendőket, a mire nem is kellett sokáig várni. Az ölyv egy ugrással kiszemelt áldozatának hátán termett s éles karmait hátába vájta, miközben hasonló mozdulatokat tett, mint mikor a tésztát gyurják, nyilván azért, hogy karmait minél mélyebbre vágassa prédájába. Mindez olyan gyorsan történt, hogy alig telt el egynéhány másodperc és az ölyv már felszállani kezdett zsákmányával, a mely halálos ijedségében addig meg sem mocszant s csak akkor kezdett vergődni, a mikor érezte hogy az ölyv viszi; természetes, hogy erőlködése hiábavaló kísérlet volt, mert az ölyv csak kettőt-hármat koppantott csőrével prédája fejére s vége volt minden ellenszegülésnek. De már most nem volt vesztegetni való időm, annyival is inkább, mert az ablakból csak korlátolt kilövésém volt, jól intézett lövésemmel tehát véget vetettem az érdekes jelenetnek. A szénaboglya tövébe lapult másik csirke annyira meg volt ijedve, hogy a lövés, az ezután következő zuhanás és a halálosan megsebzett ölyv hanykolódásai és szárnycsapkódásaira sem mert meglapult helyzetéből mozdulni. A lövésre elősiető lakók a megrémült szegény állatot felvették s az erdőház előtti tornácra vitték,

s a midón ott ismét szabadon bocsátották a kiállott ijedtségtől még mindig annyira el volt kábitva, hogy alig tudott lábán állani, s egynehány lépést téve, ismét a földre kuporodott és ott is maradt addig, a míg este felé a tyukketrecbe vitetett. A kiállott ijedtség nyomai azonban még napokig voltak rajta észlelhetők, mert míg társai másnap szokott módon ismét elmentek a ház megetti kertbe, addig ő egynehány napig, alig mert 4—5 lépésnyi távolságra távozni a háztól.

Kiszámíthatatlan azon kár, melyet e ravasz és telhetetlen rabló úgy az apróbb vadállományban, mint nemkülönb a házi szárnyasokban okoz, s ép ezért megérdemli a fáradtságot, hogy e veszedelmes ellenség a legkiméletlenebb módon üldöztessék, s ámbár a reá való vadászat, természetében rejő nagy óvatossága és ravasszága folytán, fölötte meg van nehezítve, mindazonáltal nem lehet eléggé ajánlani azoknak, a kiknek alkalmuk van e ragadozóval gyakrabban találkozni, hogy azt a legkimélhetlenebb módon üldözzék. Követendő például szolgálhat itt egy ismerősöm — a kinek nevét szabad legyen elhallgatnom — s a ki, mint szenvedélyes, de egyszermind okszerű vadász azt tartja, hogy nem csak a hasznos, de a kártékony és ragadozó vadakra is kell vadászni, sőt hogy a ragadozókra való vadászás minden vadász kötelességét képezi. Ő mint a Falco palumbariusok alapos ismerője, különösen ezek kérlelhetlen ellensége és üldözője, s ezt oly szenvedélylyel üzi, hogy egy elejtett ölyv több örömet szerez neki, mint öt nyul elejtése. S e téren valóban szép eredményeket is tud felmutatni, de büszkén is szokott ám ezekre hivatkozni; a miért is a midón egy alkalommal több palumbarius historiát talált elmondani, mint a mennyit egyszerre elhinni lehetett volna, a „Palumbarius“ névvel ruháztatott fel.

Sz. H.